

7

POZOSTAŃ W TYM SAMYM MIEJSCU.

W tej okolicy miał swoją pracownię słynny rzeźbiarz Henryk Kuna.

Podpisz jego rzeźby

1

2

3

a. **DZIEWCZYNA Z DZBANEM**

b. **RYTM**

c. **POMNIK ADAMA MICKIEWICZA
(WILNO, PROJEKT WYRÓŻNIONY,
NIEZREALIZOWANY)**

8

WEJDŹ W BIELAŃSKĄ I ZATRZYMAJ SIĘ U WYLOTU UL. CORAZZIEGO.

Ten adres znali wszyscy międzywojenni intelektualiści. Tu od 1916 roku działał Związek Literatów i Dziennikarzy Żydowskich, tu była siedziba PEN Clubu w jęz. jidysz (dwa PEN-Cluby w jednym kraju to ewenement na skalę światową Na pokazach, odczytach i spotkaniach bywali tu też twórcy teatralni, malarze, historycy. Stałym bywalcem był Isaak Bashevi Singer, Emanuel Ringelblum, Jakub Dinezon.

Skorzystaj z lusterka, by odczytać ten słynny adres.

TLŌWACKIE 13

9

IDŹ DALEJ BIELAŃSKĄ, PRZETNIJ AL. SOLIDARNOŚCI I UDAJ SIĘ NA RÓG DŁUGIEJ I BOHATERÓW GETTA.

Do 1944 roku stał tu potężny pasaż Simonsa – mieściły się tu składy kantory i magazyny firmowe różnych marek, działała księgarnia Hersza Weintrauba, gimnazjum „Laor”, przychodzili tu też młodzi sportowcy dwóch konkurencyjnych klubów: Makabi i Morgenstern. Ale to niejedynie żydowskie kluby w międzywojennej Warszawie.

Z rozsypanych sylab ułóż nazwy trzech żydowskich klubów sportowych.

**EL BAR HA GWIA
KOCH PO ZDA BA**

10

IDŹ DO OGRODU KRASIŃSKICH I USIĄDŹ W DOWOLNYM MIEJSCU.

Postacią, która wpłynęła na poprawę życia niższych klas społecznych był Teodor Toeplitz (dziś ma ulicę na Żoliborzu), od 1916 roku radny miejski z ramienia PPS-u.

Z rozsypanych słów ułóż nazwy trzech instytucji, w których aktywnie działał.

**PRZEDSIĘBIORSTWO POLSKICH
WARSZAWSKA MIESZKANIOWA
BUDOWLANE SPÓŁDZIELNIA
URBANISTÓW SPOŁECZNE
TOWARZYSTWO**

META

KONCEPCJA I TEKST: **HANNA DZIELIŃSKA**
(HANKA WARSZAWIANKA)

SKŁAD: **NATALIA GOTOWSKA**

PROJEKT WSPÓŁFINANSUJE M.ST. WARSZAWA

ZDJĘCIA Z NARODOWEGO ARCHIWUM CYFROWEGO

ISBN _____

Spacerownik dostępny również w formie pdf do samodzielnego wydruku

ORGANIZATORZY

PARTNERZY

PARTNER MEDIALNY

**DŹWIĘKI MIASTA
MIASTODŹWIĘKÓW**

ZATARTE ŚLADY ŻYDOWSKIEJ WARSZAWY

**POD FLAGĄ
BIAŁO-CZERWONĄ**

SPACEROWNIK CZ.1

Odrodzona w 1918 roku Rzeczpospolita rosta w siłę dzięki ambicjom i nieprzeciętnym dokonaniom swoich obywateli, których wyznanie czy wynoszone z domu tradycje stały na drugim planie. Jacy żydowscy twórcy, naukowcy i oficjele odcisnęli największy ślad na historii II RP? Opowiada o tym ten spacerownik.

Podczas tego spaceru przyda Ci się długopis i lusterko.

START NOWY ŚWIAT RÓG UL. SMOLNEJ

RONDO DE GAULLE'A

1 WEJDŹ W UL. SMOLNĄ I ZATRZYMAJ SIĘ POD DRZEWEM, NAPRZECIWKO PIERWSZEJ KAMIENICY.

Jedną z dyscyplin, w których Polacy bili na głowę reprezentantów innych krajów, były szachy. Wielkich nazwisk było mnóstwo, najbardziej znane to Akiba Rubinstein, Ksawery Tartakower, Henocho Frydman, Mieczysław Najdorf. Ale prawdziwy postrach budził widoczny na zdjęciu po lewej stronie mieszkaniec kamienicy pod adresem Smolna 27.

Wykreśl co drugą literę, by dowiedzieć się, jak się nazywał.

~~E~~ D R A H W K I T D O P E R H
Z J E W P A I B Ó Z R M K T A

2 WRÓĆ DO NOWEGO ŚWIATU I UDAJ SIĘ POD NUMER 57. TAM SIĘ ZATRZYMAJ.

Prawdziwymi rewolucjonistami na poetyckiej scenie międzywojennej Polski byli członkowie grupy literackiej „Skamander”. Hasłem przewodnim był cytat z wiersza Jana Lechonia „A wiosną niechaj wiosnę, nie Polskę zobaczę”. Żydowskimi korzeniami wśród skamandrytów mogli poszczycić się Julian Tuwim i Antoni Słonimski. Pierwszy raz czytali swoje utwory w kawiarni na Nowym Świecie.

Odczytaj z tablicy jej nazwę.

3 ULICĄ ŚWIĘTOKRZYSKĄ UDAJ SIĘ POD ADRES MAZOWIECKA 12. TAM SIĘ ZATRZYMAJ.

Jakub Mortkowicz, którego wydawnictwo mieściło się w tym miejscu, to jeden z najważniejszych i najbardziej wpływowych przedstawicieli świata książki w II RP. Z sukcesem reprezentował rodzimych wydawców m.in. na prestiżowych targach we Florencji i w Lipsku, propagował też wśród mas twórczość polskich pisarzy i artystów.

Połącz tytuły książek, które po raz pierwszy ukazały się właśnie w tym wydawnictwie z ich autorami.

1	STEFAN ŻEROMSKI
2	JANUSZ KORCZAK
3	MARIA DĄBROWSKA

A. NOCE I DNI

B. POPIOŁY

C. UPARTY CHŁOPIEC.
ŻYCIE LUDWIKA PASTEURA

4 SKRĘĆ W PRAWO W TRAUUGITTA, PRZETNIJ KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE I WEJDŹ NA KAMPUS UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO. ZATRZYMAJ SIĘ PRZED BUDYNKIEM WIDOCZNYM NA ZDJĘCIU.

W latach 30. studiował tu członek Bejtaru, czyli radykalnej młodzieżówki, której celem było osiedlenie się Żydów w Palestynie. Podczas wojny trafił do Armii Andersa, a wreszcie został premierem Izraela i laureatem pokojowej Nagrody Nobla. To urodzony w Brześciu Litewskim Menachem Begin.

Wejdź do środka i znajdź poświęconą mu tablicę a następnie rozwiąż szyfr, a dowiesz się, jak nazywał się przed wyjazdem z Polski.

Zasada: po odnalezieniu litery w tabelce sprawdź, jaka jest czwarta litera po niej (np. literze A odpowiada litera C, czwartą literą po A jest C).

A	Ą	B	C	Ć	D	E	Ę	F	G	H	I	J	K	L	Ł
M	N	Ń	O	Ó	P	R	S	T	U	V	W	Y	Z	Ż	Ź

J	Ę	B	Ż	U	T	O	I	Y	S	Ż	Ę	B	D	P	K

5 KRAKOWSKIM PRZEDMIEŚCIEM IDŹ W STRONĘ STAREGO MIASTA. ZATRZYMAJ SIĘ NA SKWERZE PRZEZ HOTELEM BRISTOL.

Okres międzywojenny to czas wielkiego rozwoju polskiej sztuki.

Połącz nazwisko twórcy z uprawianą przez niego dziedziną.

1. ALEKSANDER HERTZ	A	RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE
2. HELENA SYRKUS	B	MUZYKA
3. WŁADYSŁAW SZPILMAN	C	FILM
4. JULIA KEILOWA	D	ARCHITEKTURA
5. ARTUR RUBINSTEIN		
6. LUCJAN KORNGOLD		

6 ULICĄ TRĘBACKĄ DOJDŹ DO SENATORSKIEJ 29, TAM SIĘ ZATRZYMAJ.

Ulice Królewska, Wierzbowa i Senatorska były w okresie międzywojennym prawdziwym zagłębieniem rozrywkowym. Uzupełnij słowa słynnego szlagieru skomponowanego przez Jerzego Petersburskiego. Złośliwie nazywano go „tangiem samobójców”.

To ostatnia _____,
dzisiaj się rozstaniemy,
dzisiaj się rozejdziemy,
na wieczny czas.
To ostatnia niedziela,
więc nie _____ jej dla mnie,
_____ czule dziś na mnie,
ostatni raz.

Będziesz jeszcze _____
tych niedziel miała,
a co ze mną _____ - ktoś to wie...

To ostatnia niedziela,
moje sny _____,
szczęście tak _____,
skończyło się.

BĘDZIE

UPRAGNIONE

NIEDZIELA

WYMARZONE

ŻAŁUJ

SPOJRZYJ

DOŚĆ